

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО»

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	Освітній рівень	Другий (магістерський)
Шифр і назва спеціальності	072 – Фінанси, банківська справа та страхування	Семестр	1
Назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування	Тип дисципліни	вибіркова
Факультет	Економіки та менеджменту	Кафедра	Фінанси, банківська справа та підприємництво

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
4,0	120	30	-	15	-	75	Залік

ВИКЛАДАЧ

Крук Олена Миколаївна, lk21061496@gmail.com

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Фінанси, банківська справа та підприємництво».

Досвід роботи - 16 років.

Автор понад 62 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Місцеві фінанси», «Казначейська справа», «Звітність суб'єктів господарювання та фінансово-кредитних установ» та ін.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та практичними навичками здобувачами аспектів управління фінансами за допомогою фінансових посередників та аналізу фінансових послуг.
Мета та цілі	Метою викладання дисципліни «Фінансове посередництво» є ознайомлення з теоретичними положеннями і практичним досвідом діяльності фінансових посередників, підготовка здобувачів вищої освіти до вирішення складних задач і проблем у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування з застосуванням міждисциплінарних підходів, які пов'язані з питаннями розвитку фінансового посередництва.
Формат	Лекції (очний, заочний формат), практичні заняття (очний, заочний формат), консультації (очний, заочний формат), підсумковий контроль – залік (очний, заочний формат).
Перекревізити	Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Фінанси», «Гроші та кредит», «Банківська система»,

«Страховання», «Мікро- та макроекономіка», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання», «Фінансовий ринок» та ін.).

Пореквізити Знання з дисципліни «Фінансове посередництво» можуть бути використані під час написання магістерської роботи за умов відповідності до її теми.

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
СК 6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК 7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПРН 2. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПРН 3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
ПРН 4. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПРН 9. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПРН 10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
ПРН 11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
ПРН 12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Вимоги викладача, політика курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять згідно розкладу, не спізнюватись, а також самостійну роботу. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття за наявності допуску викладача.

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Тема Т1. Сутність та роль фінансового посередництва в економіці	Практичне заняття 1	Сутність та складові фінансового посередництва. Еволюція економічної думки щодо ролі фінансового посередництва з урахуванням адаптації та модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій в економіці. Функціональне призначення фінансового посередництва, діагностика і моделювання діяльності фінансових посередників.	Концепції та теорії, на яких базується фінансове посередництво. Фінансове посередництво у системі інформаційного забезпечення інвесторів. Стратегічна ціль фінансового посередництва. Тактична ціль фінансового посередництва. Форми інформаційного посередництва. Сутність теорії добробуту А. Пігу. Концепція інноваційного фінансування Й. Шумпетера Теорія фінансового поглиблення Р. Голдсмита. Особливості концепції фінансових інновацій. «Нова теорія фінансів» Дж. Стігліца.	
Лекція 2 Лекція 3	Тема Т2. Загальна характеристика суб'єктного складу фінансового посередництва	Практичне заняття 2	Класифікація фінансових посередників. Споживачі фінансових послуг у сфері фінансового посередництва. Інфраструктурні учасники фінансового ринку. Органи, що здійснюють регулювання фінансового посередництва з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.		Особливості функціонування фінансових посередників, які забезпечують формування інфраструктури фінансового ринку. Види професійної діяльності на ринку цінних паперів в Україні. Цінні папери першого порядку: пайові та боргові цінні папери. Цінні папери другого порядку: деривативи (похідні цінні папери). Рейтинги цінних паперів, як незалежна оцінка ризику неплатежу по них. Інфраструктура фінансового ринку. Установи-учасники депозитарної системи України.
Лекція 4 Лекція 5	Тема Т3. Банки як суб'єкти фінансового посередництва	Практичне заняття 3	Фінансові ресурси банків та операції, пов'язані з їх формуванням. Обґрунтоване розміщення фінансових ресурсів банками з урахуванням управлінських навичок та поглиблених знань для прийняття рішень у сфері банківської справи. Регулівна роль Національного банку України у сфері фінансового посередництва.		Інвестиційна діяльність банку. Вплив на вибір інвестиційної політики банку інвестиційних пріоритетів клієнтів. Сучасна структура та динаміка розміщення фінансових ресурсів в економіці за участю банків. Трансмісійний механізм монетарної політики. Ключові інструменти грошово-кредитної політики банку. Вплив зміни нормативу обов'язкових резервів на залучення та розміщення фінансових ресурсів банками. Роль банків у фінансуванні розвитку економіки країни.
Лекція 6 Лекція 7	Тема Т4. Інститути спільного інвестування як суб'єкти фінансового посередництва	Практичне заняття 4	Корпоративні та пайові інвестиційні фонди на ринку послуг зі спільного інвестування. Активи інститутів спільного інвестування: сутність, вимоги до структури та особливості оцінки. Інструменти управління активами інститутів спільного інвестування.		Різниця між корпоративним та пайовим інвестиційним фондом. Етапи створення пайового інвестиційного фонду. Сутність акцій корпоративного інвестиційного фонду. Особливості формування початкового статутного капіталу корпоративного інвестиційного фонду. Сутність інвестиційних сертифікатів пайового інвестиційного фонду. Вимоги законодавства, яким повинна відповідати структура активів диверсифікованого та недиверсифікованого виду інституту спільного інвестування.

самостійна робота

Лекція 8 Лекція 9	Тема Т5. Діяльність недержавних пенсійних фондів у сфері фінансового посередництва	Практичне заняття 5	Фінансові ресурси недержавних пенсійних фондів: сутність, джерела та особливості формування. Напрями використання фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів.	Етапи процесу залучення пенсійних внесків. Ключові напрями використання фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів. Процес переходу учасника одного недержавного пенсійного фонду до іншого НПФ. Ключові зовнішні чинники впливу на інвестиційну діяльність недержавних пенсійних фондів. Сутність інвестиційної декларації недержавних пенсійних фондів.
Лекція 10 Лекція 11	Тема Т6. Страхові компанії як суб'єкти фінансового посередництва	Практичне заняття 6	Фінансові ресурси страхових компаній. Страхові резерви як основне джерело здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній. Роль в управлінні ризиками пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для приймання обґрунтованих управлінських рішень в сфері страхування.	Головні напрями використання активів страхової компанії. Обмеження щодо розміщення активів страхових компаній. Види технічних резервів. Відмінності між фінансовими ризиками страховиків у широкому та вузькому значенні. Ключові особливості страхування фінансових ризиків у національній практиці.
Лекція 12 Лекція 13	Тема Т7. Діяльність інших кредитних фінансових посередників	Практичне заняття 7	Посередницька діяльність небанківських кредитних установ. Роль ломбардів у сфері фінансового посередництва. Посередницька діяльність фінансових компаній.	Перспективи розвитку діяльності кредитних спілок України. Засоби забезпечення зобов'язань за фінансовим кредитом. Основні етапи процесу надання кредиту ломбардом. Способи продажу ломбардом заставленого майна. Подальші перспективи розвитку ломбардів України. Місце на ринку фінансових послуг фінансових компаній.
Лекція 14 Лекція 15	Тема Т8. Особливості взаємодії фінансових посередників	Практичне заняття 8	Теоретичні основи взаємодії фінансових посередників. Фінансова інтеграція та фінансова конвергенція як сучасні тенденції розвитку фінансового посередництва у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. Переваги та ризики існування сучасних форм взаємодії фінансових посередників з урахуванням міждисциплінарних підходів при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансового посередництва.	Причини активізації розвитку сучасних форм взаємодії фінансових посередників. Переваги інтегрованих форм взаємодії фінансових посередників порівняно із традиційними формами. Ключові ризики, пов'язані з функціонуванням інтегрованих фінансових посередників. Зміст макроекономічного ризику, що породжується розвитком нових інтегрованих форм фінансових посередників. Ризики інтегрованого фінансового посередника як цілісної системи взаємовідносин.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням: Мультимедійний проектор VE303G NEC, Ноутбук SAMSUNG 540U (NP540U3C), Ноутбук Acer N19C1, БФП Canon i-SENSYS MF4410, Колонки incredible sound R 215, системний блок Intel Atom D525, монітор lg e1940s monitor, Проекційний екран, ОС Windows 7, пакет офісних програм Microsoft office 2016, вільний доступ до Wi-Fi. Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1275>.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Фінансове посередництво : навчальний посібник / Ю. В. Ковернінська, С. В. Онишко, Т. В. Паєнко. – Ірпінь : УДФСУ, 2020. – 238 с.
2. Фінанси, банківська справа та страхування. Корпоративні фінанси та фінансове посередництво : підруч. для бакалаврів / [П. О. Нікіфоров та ін.] ; за ред. П. О. Нікіфорова, Н. А. Бак ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. – 295 с.
3. Ринок фінансових послуг : підручник / [Приказюк Н. В. та ін.] ; за ред. Н. В. Приказюк. – Київ : Ямчинський О. В. [вид.], 2019. – 756 с.
4. Страхове посередництво в забезпеченні сталого розвитку ринку фінансових послуг України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Кудрявська Наталія Володимирівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2019. – 20 с.
5. Фінансове посередництво : навч. посіб. / [уклад.: Е. О. Юрій та ін.] ; за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Е. О. Юрія ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці : ЧНУ : Рута, 2018. – 343 с.
6. Мацук З. А. Фінансові послуги на ринку цінних паперів України: теорія та практика: монографія. – Київ: КНЕУ, 2018. – 367 с.
7. Фінансовий ринок : підруч.: у 2-х т. / Ю. М. Коваленко, Ю. В. Ковернінська, С. В. Онишко, М. О. Кужелєв [та ін.] ; кер. авт. кол., наук. ред. Ю. М. Коваленко ; Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2018. – Т. 1. – 441 с.
8. Фінансовий ринок: підруч.: у 2-х т. / Ю. М. Коваленко, Ю. В. Ковернінська, С. В. Онишко, М. О. Кужелєв [та ін.] ; кер. авт. кол., наук. ред. Ю. М. Коваленко ; Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України. – Ірпінь, 2018. – Т. 2. – 388 с.
9. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / [М. В. Дубина та ін.] ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернігів : ЧТНУ, 2018. – 353 с.

Додаткова

15. Грошово-кредитна політика та фінансове посередництво в умовах «Базель III»: глобальні тенденції / Л. А. Батюк // Український журнал прикладної економіки. – 2019. – Т. 4, № 3. – С. 39-47.
16. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / [Л. М. Алексеєнко та ін.] ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль : Паляниця В. А., 2018. – 273 с.
17. Ринок небанківських фінансових послуг в Україні: проблеми становлення та стратегія розвитку : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 / Левченко Валентина Петрівна ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. – Ірпінь, 2018. – 35 с.
18. Ринок небанківських фінансових послуг України: теорія, методологія, практика : монографія / Левченко Валентина Петрівна ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. – Тернопіль : Осадца Ю. В. [вид.], 2017. – 429 с.
19. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти другого (магістер.) рівня спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» / О. П. Близнюк, О. М. Іванюта ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2017. – 255 с.
20. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / В. О. Онищенко, Т. М. Завора ; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка. – Полтава : ПолтНТУ, 2017. – 408 с.
21. Банківське кредитування і фінансове посередництво в Україні : монографія / Глущенко В. В., Лаврик О. Л. ; [заг. ред. В. В. Глущенко]. – Харків : Смуґаста типографія, 2016. – 263 с.
22. Еш С. М. Ринок фінансових послуг підручник. – К.: ЦУЛ, 2015. – 420 с.
23. European Parliament and Council Directive 2002/87/ EC of 16 December on the supplementary supervision of credit institutions, insurance undertakings and investment firms in a financial conglomerate and amending Council Directives 73/239/ EEC, 79/267/EEC, 92/49/EEC, 92/96/EEC, 93/6/EEC and 93/22/ EEC, and Directives 98/78/EC and 2000/12/EC of the European Parliament and of the Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.esma.europa.eu/>.

10. Світовий ринок страхових та фінансових послуг: структурні зрушення та конкурентоспроможність країн : монографія / Є. І. Войнова ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса : ОЛДІ ПЛЮС, 2018. – 549 с.
11. Чуницька І. І. Інфраструктурний потенціал розвитку фінансового ринку в Україні: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.08 / Ун-т держ. фіск. служби України. – Ірпінь, 2018. – 471 с.
12. Небанківське фінансове посередництво в контексті забезпечення економічного розвитку країни : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Швайдак В'ячеслав Миколайович ; Ун-т мит. справи та фінансів. – Дніпро, 2018. – 20 с.
13. Diamond D. Financial intermediation and delegated monitoring / D. Diamond // Review of economic studies. – 1984. – Vol. 51. – P. 393-414.
14. George J. Benston. A transactions cost approach to the theory of financial intermediation / Benston George J., Smith Jr Clifford W. // Journal of finance. – 1976. – Vol. 31. – P. 215-231.

Web-ресурси: <http://www.nbu.gov.ua/>; <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>;
<http://ukrstat.gov.ua/>; <http://www.oxforddictionaries.com/>;
<https://www.worldbank.org/>; <https://www.nssmc.gov.ua/>;
<https://stockmarket.gov.ua/>; <http://www.ux.ua/ru/>; <https://pfts.ua/>.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

Сутність та складові фінансового посередництва. Еволюція економічної думки щодо ролі фінансового посередництва з урахуванням адаптації та модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій в економіці. Функціональне призначення фінансового посередництва, діагностика і моделювання діяльності фінансових посередників. Класифікація фінансових посередників. Споживачі фінансових послуг у сфері фінансового посередництва. Інфраструктурні учасники фінансового ринку. Органи, що здійснюють регулювання фінансового посередництва з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів. Фінансові ресурси банків та операції, пов'язані з їх формуванням. Обґрунтоване розміщення фінансових ресурсів банками з урахуванням управлінських навичок та поглиблених знань для прийняття рішень у сфері банківської справи. Регулірна роль Національного банку України у сфері фінансового посередництва. Корпоративні та пайові інвестиційні фонди на ринку послуг зі спільного інвестування. Активи інститутів спільного інвестування: сутність, вимоги до структури та особливості оцінки. Інструменти управління активами інститутів спільного інвестування. Фінансові ресурси недержавних пенсійних фондів: сутність, джерела та особливості формування. Напрями використання фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів. Інвестиційна діяльність недержавних пенсійних фондів. Фінансові ресурси страхових компаній. Страхові резерви як основне джерело здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній. Роль в управлінні ризиками пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для приймання обґрунтованих управлінських рішень в сфері страхування. Посередницька діяльність небанківських кредитних установ. Роль ломбардів у сфері фінансового посередництва. Посередницька діяльність фінансових компаній. Теоретичні основи взаємодії фінансових посередників. Фінансова інтеграція та фінансова конвергенція як сучасні тенденції розвитку фінансового посередництва у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. Переваги та ризики існування сучасних форм взаємодії фінансових посередників з урахуванням міждисциплінарних підходів при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансового посередництва.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	81-89	B	добре	
	75-80	C		
	65-74	D	задовільно	
	55-64	E		
	30-54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

для денної форми навчання:

- поточний контроль (написання модульних контрольних робіт, усне опитування, виконання індивідуального завдання, самостійна робота): 50% семестрової оцінки;
- підсумковий контроль (залік): 50% семестрової оцінки.

для заочної форми навчання:

- підсумкова тестова контрольна робота: 40% семестрової оцінки;
- підсумковий залік: 60% семестрової оцінки.

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач повинен дотримуватися «Стандарту академічної доброчесності Донбаської державної машинобудівної академії»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, академічній доброчесності та етики академічних відносин, запобігати академічного плагіату. Дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідеміологічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни